

Aneta Nowak-Drzymała

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Toruniu

**STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH: STRUKTURA I
DZIAŁANIA LOKALNE.**

**NA PRZYKŁADZIE DZIAŁALNOŚCI W KOLE PRZY BIBLIOTECIE
UNIWERSYTECKIEJ ORAZ ODDZIALE W TORUNIU**

**POLISH LIBRARIANS ASSOCIATION: STRUCTURE AND LOCAL
ACTIVITIES. BASED ON THE ACTIVITIES IN THE CIRCLE AT THE
UNIVERSITY LIBRARY AND THE BRANCH IN TORUŃ**

**СПІЛКА ПОЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ: СТРУКТУРА ТА МІСЦЕВА
ДІЯЛЬНІСТЬ. НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО
БІБЛІОТЕЧНОГО КЛАСТЕРУ ТА ФІЛІЇ У ТОРУНІ**

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (SBP) jest organizacją pożytku publicznego, zrzeszającą ponad 4 tysiące członków związanych zawodowo lub naukowo z bibliotekarstwem i informacją naukową. Od początku istnienia (1917) działania SBP przyczyniają się na rzecz rozwoju bibliotekarstwa, budowanie tożsamości zawodu bibliotekarza, a także integrację środowiska. Poprzez swoją działalność Stowarzyszenie współuczestniczy w tworzeniu polityki bibliotecznej, informacyjnej i wydawniczej w Polsce.

Podstawowym ogniwem organizacyjnym SBP jest koło, które zrzesza członków z określonego środowiska, zakładu pracy (biblioteki) lub terenu. Koła powoływane są przez zarząd danego oddziału, który może obejmować jeden lub kilka powiatów. Oddziały powoływane są natomiast przez uchwałę zarządu okręgu. Okręg Stowarzyszenia działa po uchwale Zarządu Głównego na obszarze jednego województwa. W strukturze organizacyjnej ważne miejsce zajmują fachowe sekcje, komisje i zespoły, które powoływane są do bieżących zadań. Sprzyjają one wymianie doświadczeń, a także rozwiązywaniu bieżących problemów praktyki bibliotekarskiej. Stowarzyszenie posiada fachowe Wydawnictwo, które stanowi największą oficynę bibliotekarską w Polsce. W swojej ofercie ma najważniejsze czasopisma zawodowe:

Bibliotekarz, Poradnik Bibliotekarza, Przegląd Biblioteczny i Zagadnienia Informacji Naukowej a także serię poświęconą bibliotekarstwu i informacji naukowej: „Nauka-Dydaktyka-Praktyka”. Autorami prezentującymi aktualne problemy bibliotekarstwa w kraju i na świecie są wybitni naukowcy, dydaktycy oraz bibliotekarze-praktycy.

Niniejsze opracowanie oparte jest na doświadczeniach i działalności w Oddziale toruńskim SBP oraz przynależności do Koła działającego przy Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu. Historia prób zrzeszania bibliotekarzy w środowisku toruńskim sięga lat 1946-1947, kiedy to nowo powstałe Koło toruńskie zostało wpisane w Rejestr Stowarzyszeń i Związków pod nazwą Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich. **Samodzielne Koło SBP przy BU UMK** powstało w październiku 1980 roku. Niestety jego działalność została zawieszona z powodu ogłoszenia stanu wojennego. W lipcu 1983 roku Koło uległo rozwiązaniu. W latach 90-tych przynależność do SBP można było uzyskać jedynie poprzez akces do Koła przy Książnicy Miejskiej w Toruniu.

Potrzeba reaktywacji Koła SBP, zrzeszającego pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej pojawiła się w środowisku ponownie w 2002 roku. Wynikała ona zarówno z ambicji zawodowych pracowników Biblioteki jak i poparcia i zaangażowania ówczesnego Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Stefana Czai.

18 lutego 2003 roku uchwałą Zarządu Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Toruniu, zostało reaktywowane Koło SBP przy Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu. W pierwszym roku działalności liczba członków Koła wynosiła 17 osób, obecnie działają w nim 23 osoby.

Głównym celem działalności Koła SBP przy BU UMK jest integracja środowiska bibliotekarskiego związanego z Biblioteką Uniwersytecką. Koło promuje czytelnictwo, naukę, informację naukową oraz wszelkie działania na rzecz kulturowego i społecznego funkcjonowania książki. Buduje nowoczesny wizerunek biblioteki jako miejsca szeroko pojętej kultury, gdzie nie tylko gromadzi się, opracowuje i udostępnia różnego rodzaju publikacje, ale w którym organizuje się wykłady, szkolenia, koncerty, wystawy czy spotkania z ludźmi nauki i sztuki.

Od 2004 roku Bibliotekarze w Bibliotece Uniwersyteckiej organizują Tydzień Bibliotek, ogólnopolską akcję, którego głównym celem jest propagowanie

informacyjnej, społecznej, edukacyjnej i kulturotwórczej roli bibliotek. Tydzień Bibliotek to najbardziej spektakularny moment w kalendarzu Biblioteki Uniwersyteckiej, obfitujący w liczne wydarzenia promujące czytelnictwo. Są to najczęściej spotkania autorskie i promocje książek, warsztaty, wystawy czy kiermasz książek używanych, który stał się znakiem rozpoznawczym majowych obchodów Tygodnia Bibliotek w Toruniu.

Od początku swego istnienia Koło SBP dużą rolę przywiązywało do organizacji wyjazdów szkoleniowych skierowanych do wszystkich pracowników akademickiej Książnicy. Mając na uwadze zarówno naukowy charakter takich wycieczek, jak i ich moc integracyjną, zorganizowano w kolejnych latach wycieczki do Biblioteki Narodowej w Warszawie (2003 r.), Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu (2004 r.) czy Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego (2005 r.). Kolejne lata to wyjazdy m. in. do Wrocławia (2015 r.), gdzie zapoznano się z funkcjonowaniem Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Biblioteki im. Ossolińskich i Krakowa (2016 r.) z wizytą w Bibliotece Jagiellońskiej i Bibliotece Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich odgrywa dużą rolę w działaniach na rzecz integracji środowiska. Odbywa się to najczęściej poprzez organizację spotkań z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, spotkań noworocznych organizowanych we współpracy z zarządami lokalnych Kół, jak i dyrekcji Bibliotek. Oczywiście uczestnikami takich spotkań są nie tylko członkowie Stowarzyszenia, ale wszyscy pracownicy Biblioteki, także ci, którzy już nie są czynni zawodowo. Jest to tradycją w Bibliotece Uniwersyteckiej czy Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu.

Koło SBP współpracuje zarówno z Zarządem Oddziału toruńskiego jak i Zarządem Okręgu kujawsko-pomorskiego. Jego członkowie pełnią funkcje w Zarządach tych właśnie struktur.

Oddział SBP w Toruniu zrzesza obecnie 5 kół. Są to poza Biblioteką Uniwersytecką Koła przy: Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Chełmie, Koło SBP przy Miejskiej i Publicznej Bibliotece Publicznej w Chełmży oraz Koło SBP przy Bibliotece Miejskiej w Grudziądzu. W Oddziale toruńskim zrzeszonych jest 107 członków Stowarzyszenia,

z czego 17 osób to emerytowani pracownicy bibliotek, którzy w działalności w Stowarzyszeniu widzą szansę na kontakt z czynnymi zawodowo bibliotekarzami, dzielenie się swoim doświadczeniem i wiedzą. Zarządy Kół wraz z Zarządem Oddziału toruńskiego spotykają się na wspólnych zebraniach, zjazdach oddziałowych, przynajmniej dwa razy w roku, aby omawiać bieżące sprawy i planować wspólne działania. Bardzo często podejmowane działania są lokalne, odbywają się w ramach macierzystej Biblioteki i dla tej samej lokalnej społeczności. Oddział Stowarzyszenia dla podległych Kół to przede wszystkim pole do wymiany doświadczeń, pomysłów, informacji o zdobywaniu środków zewnętrznych i realizowanych programach rządowych. Bibliotekarze podczas tych spotkań mają szansę wymienić się dobrymi praktykami, wizytują wzajemnie swoje Biblioteki, biorą udział w konkursach organizowanych przez Zarząd Główny Stowarzyszenia.

W ramach działalności na szczeblu Oddziału toruńskiego oraz Okręgu kujawsko - pomorskiego wyłaniany jest w konkursie Bibliotekarz Roku danego regionu, a w kolejnym etapie konkursu - Polski. Warto w tym miejscu dodać, iż na Stowarzyszenie składa się 6 okręgów. Każdy okręg ma swój zarząd i jest odpowiedzialny za działalność w swoim regionie. **Okręgiem kujawsko pomorskim**, od roku 2022 kieruje dr Dominik Piotrowski, pracownik biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, który jednocześnie zasiada w Zarządzie Koła działającym przy Bibliotece Uniwersyteckiej. Okręg kujawsko pomorski skupia bibliotekarzy z trzech Oddziałów: Oddziału w Bydgoszczy, Toruniu oraz Oddziału we Włocławku.

We wrześniu 2024 roku Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu) oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zorganizowali w Toruniu imprezę o zasięgu ogólnopolskim - 16 Forum Młodych bibliotekarzy- wydarzenie adresowane do młodych pracowników bibliotek. Tematem prelekcji, warsztatów i paneli dyskusyjnych były zagadnienia dotyczące postępu technologicznego, sztucznej inteligencji i psychologicznych aspektów pracy bibliotekarza. Nie zabrakło przykładów wsparcia działalności bibliotek przez lokalny samorząd, edukacji ekologicznej w bibliotekach oraz dobrych praktyk w pozyskiwaniu funduszy przez

biblioteki. Przez dwa dni w Toruniu wymieniali się doświadczeniami i uczyli od siebie wzajemnie: 100 młodych bibliotekarzy z ponad 50 bibliotek z całego kraju.

Mając na uwadze tego typu działania, a także sprawy merytoryczne jakie określają cele strategiczne SBP, należy wspomnieć, że członkowie Stowarzyszenia mają realny wpływ na kształtowanie polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce. Przykładem takiego wpływu może być członkostwo Przewodniczącej SBP dr Barbary Budyńskiej w Krajowej Radzie Bibliotecznej. 11 grudnia 2024 roku w Pałacu Rzeczypospolitej odbyło się I posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej - organu opiniotwórczo-doradczego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do spraw bibliotek.

Z zebranych materiałów wyłania się obraz dobrze funkcjonującego Stowarzyszenia zawodowego, opartego na jedności, a jednocześnie różnorodności swoich członków. Stwarza ono możliwość podnoszenia kompetencji pracowników bibliotek i działa na rzecz poprawy jakości usług. Stara się być liderem wyznaczającym kierunki rozwoju bibliotekarzy i bibliotek w zmieniającym się świecie. Zarząd Oddziału toruńskiego jest odpowiedzialny za koordynowanie działań w regionie i reprezentowanie interesów bibliotekarzy z tego obszaru. Bibliotekarze z podległych Kół, co przedstawiono na przykładzie Koła działającego przy Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, włączają się we wszystkie działania związane z promocją czytelnictwa, organizacją imprez kulturalno-edukacyjnych i innych zadań realizowanych przez biblioteki w których pracują.